

ЗМІНИ СКЛАДУ ПРОВІДНИХ НАЦІОНАЛЬНИХ КОМАНД У БОРТЬБИ ЖІНОЧІЙ

Олексій МЕЛЬНИК, Алла ЧЕРКАСОВА

Львівський державний університет фізичної культури
імені Івана Боберського, м. Львів, Україна

Вступ. Жіноча боротьба з початком третього тисячоліття динамічно розвивається у світі і за видовищністю не поступається чоловічим змаганням у вільній боротьбі [1]. Змагання чоловіків-вільників уперше були введені в програму Ігор Олімпіад (ІО) ще 1904 року (Сент-Луїс), і лише через 100 років (2004 р., Афіни) до участі у змаганнях з вільної боротьби були допущені жінки [2].

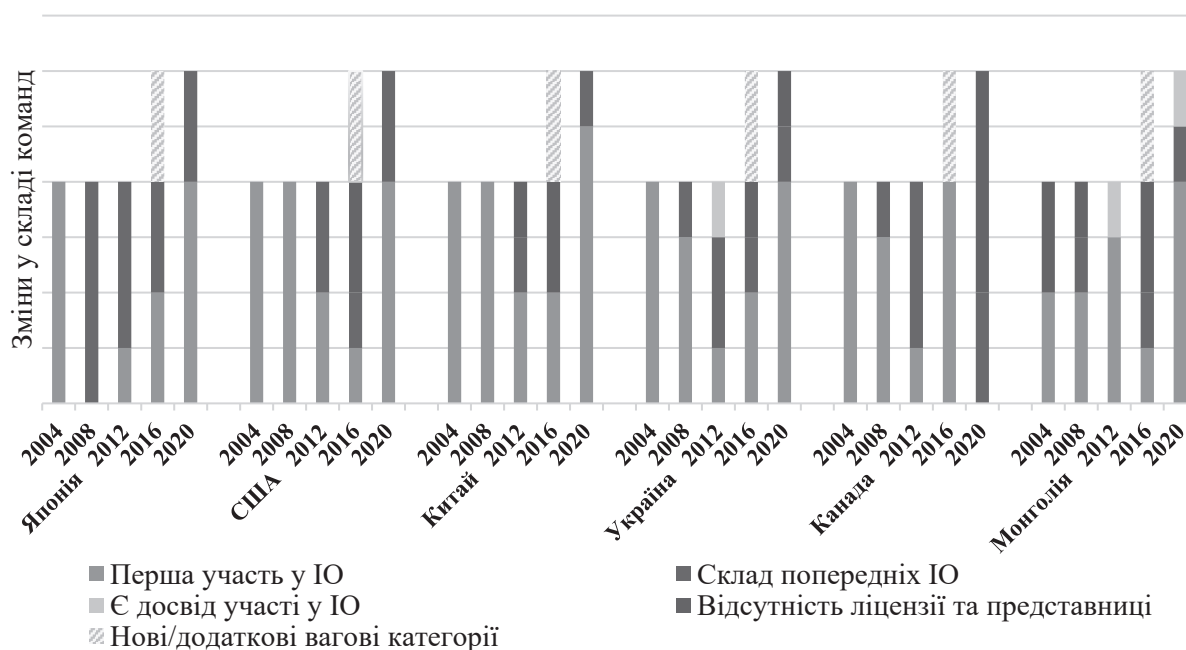
Сучасні досягнення борчинь вражають. Це стосується результатів провідних спортсменок і тривалості їх спортивної кар'єри, зокрема в межах олімпійських циклів.

Мета – виявити зміни складу національних жіночих команд у боротьбі упродовж п'яти олімпійських циклів.

Методи: аналіз та синтез, документальний метод, порівняння, методи математичної статистики.

Для аналізу обрано 6 країн-лідерів у жіночій боротьбі: Японію, Америку, Китай, Україну, Канаду та Монголію. Вихідні дані результатів виступів борчинь взято з офіційного сайту Міжнародної федерації спортивної боротьби «United World Wrestling».

Результати. Згідно з проаналізованими матеріалами виявлено, що найбільшу стабільність складу жіночої борцівської команди упродовж п'яти олімпійських циклів зберігає збірна команда Японії (рис. 1). Слід відзначити, що від ІО 2004 (Афіни) до ІО 2008 року (Пекін) склад команди був збережений на 100%, а далі змінювався несуттєво. І лише до ІО 2020 (Токіо) збірна майже повністю оновилася (з шести вагових категорій, лише у двох залишилися спортсменки з попередніх ІО). Слід констатувати, що жіноча збірна команда з боротьби Японії упродовж усієї олімпійської історії залишається найкращою з позиції результативності (15 золотих, 3 срібні та 2 бронзові медалі).

У збірній команді США після перших ІО 2004 року, де вони здобули четверте загальнокомандне місце, виборовши одну срібну та одну бронзову нагороду, ми можемо спостерігати 100 % оновлення складу до наступних Ігор Олімпіад 2008 року. Надалі в кожному наступному циклі склад команди змінювався від 50 % і більше. Загальний медальний здобуток збірної упродовж п'яти олімпійських циклів становив 2 золоті, 2 срібні та 5 бронзових медалей.

Суттєво варіювався і склад жіночої збірної Китаю з боротьби. Фактично до кожних наступних ІО він змінювався від 85 до 100 %. Щодо здобутків Китаю, то у їх скарбниці упродовж п'яти олімпійських циклів накопичено 2 золотих, 4 срібних та 3 бронзові медалі.

Характерним для збірних команд України та Монголії є достатньо висока варіативність складу збірних команд з боротьби жіночої від одних до інших ІО, проте у складах обидвох команд були спортсменки, які поверталися через один або навіть і два цикли до участі в Іграх Олімпіад повторно. Водночас щодо стабільності складу, то її фактично не спостерігається, лише окремим спортсменкам вдається утриматися упродовж 2–3 циклів у складі збірних України та Монголії. Щодо командних результатів, то у фонді збірної команди України 1 золота та 3 бронзові олімпійські медалі. У збірної команди Монголії – всього лише 2 бронзові медалі, що здобуті сумарно на п'яти Іграх Олімпіад.

Ще одна серед провідних олімпійських команд з боротьби жіночої збірна Канади лише між ІО 2008 та 2016 років демонструє відносну стабільність складу (змінився лише на 25 %, тобто змінилася лише одна спортсменка). У всі інші роки відстежується динамічна зміна учасниць або ж і відсутність ліцензій у певних вагових категоріях (2020 рік). Олімпійська результативність цієї збірної упродовж п'яти циклів становить 2 золоті, 2 срібні та 2 бронзові медалі [3].

Висновок. Найвищу стабільність і водночас результативність з боротьби жіночої на олімпійській арені демонструє збірна команда Японії, яка упродовж усього періоду присутності виду програми у програмі Ігор Олімпіад залишається лідером. Це свідчить про високу ефективність системи підготовки і національні борцівські традиції в Японії.

У командах США, Китаю, України, Канади та Монголії відстежено більш суттєву варіативність складів, а також постійну зміну лідерів серед них на олімпійській арені.

Ключові слова: боротьба вільна, жінки, Ігри Олімпіади, варіативність, команда.

Список використаних джерел

1. Стельмах Ю, Пістун А, Балущка Л, Путій Є. Зародження і розвиток жіночої боротьби в Україні. Молода спортивна наука України. 2015;1:230–4.
2. Арушанян ЕБ. Вільна боротьба, як олімпійський вид спорту. Магістерські студії: альманах. [Інтернет]. Херсон: ХДУ; 2021. [цитовано 2023 бер. 14];21:433–4. Доступно: <http://ekhsuir.kspu.edu/bitstream/handle/123456789/15518/Вільна%20боротьба,%20як%20олімпійський%20вид%20спорту.pdf?sequence=2>
3. United World Wrestling [Internet]. [cited 2023 Mar. 13]. Available: <https://unitedworldwrestling.org>